

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România și străinătate:
Pe unu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nerancante nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămît.

N° 97.

Duminică, 3 (15) Maiu.

1887.

Brașov, 2 Maiu 1887.

Aveam odinioară o junime plină de însuflețire, nobilă, mărinimă, stăruitoare și curajoasă, modestă în aspirațiile ei personale, dărîndă și energică în lupta pentru realizarea aspirațiilor drepte și sante ale poporului.

Aveam odinioară o junime, care își contopea cugetarea și sentimentele ei cu cugetarea și sentimentele poporului, care se identifica cu poporul și era gata să aducă ori ce jertfă pentru el.

Era unu timp alu ideilor și alu sufletelor mari. Unde se adunau doi sau trei, spiritul concordiei era între dînșii; își strîngeau mîna, se uitau unul în ochii altuia și se înțelegeau; sîmțeau că o sorțea îi lega pe toți, că împreună trebuie să trăiască și să moră.

Așa era junimea română în epoca redescoperirii noastre naționale dinaintea de 1848.

Dăr astăzi?

Unde este însuflețirea, unde curajul, unde este armonia frățească, unde nobila stăruință și îngrijire a junimei noastre pentru sorțea poporului?

Timpurile s'au schimbat — aușim și cîndă-mi-se de cătră unulu său altulu — astăzi nu mai e ceea ce a fost. Tinerii noștri după ce absolvă studiile trebuie să-și caute existența și să-și asigure, ei sînt prea îngrijați de sorțea loră proprie și de aceea nu se mai pot gândi cu aceeași ardere la sorțea și necasurile poporului.

Celoră ce ne aru vorbi astfel, le vom dice: Ore tinerii învățați de amorul națiunii dinaintea de 1848, n'au fost și dînșii îngrijați de existența loră individuală? Aveau ei ore p'atunci mai multe mijloce de a și-o asigura ca cei de astăzi? Erau ei toți copii de boieri și de bani gata? Și decă nu, cum de cu tôte neajunsurile loră și cu tôte greutatea timpiloră de atunci, cînd lipseau chiar și mijlocele de comunicațiune, ei erau mai strîns uniți între sine și mai îngrijați pentru sorțea poporului?

Și bine că poporul nostru nu mai geme așî în lanțurile iobăgiei, dăr este ore pentru aceea sorțea lui mai bună ca înainte de 1848? Ajuns'ă el într'o stare de înaintare și de înflorire, care se dispenseze pe junime de a și bate așa de multu capulu cu sorțea lui, ca odinioară?

Nu credem, că va fi în stare careva să ne dovedescă acesta. Din contră vedem din tôte enunțațiunile publice ce iesu din sînu lu poporului nostru, că între noi este generală convicțiunea, cumcă niciodată interesele de viață și bunăstarea materială și morală a poporului român nu au fost mai amenințate ca tocmai în timpul de față.

Trăgîndu dăr cu tôte serioșitatea o paralelă între epoca de odinioară și cea de acum, trebuie neapărat să ajungem la rezultatulu, că diferența, încât privește situațiunea poporului nostru, este numai în mijloce. Înaintea de 1848 nu ne bucuram de cultura, de care ne bucurăm astăzi și de mijlocele intelectuale și morale, de care dispunem astăzi, dăr pentru aceea luptăm așî în condițiuni încă și mai grele, și mai periculoșe. Decă armele noastre de apărare s'au îmbunătățit și s'au înmulțit, nu trebuie să uităm, că în aceeași măsură s'au perfecționat și armele adversarilor noștri și, ca să ne folosim de unu exemplu, este constatatu de cătră strategii timpului de față, că așî, cînd masele de oștire se luptă din depărtare cu armele loră de sistemulu nou, se recere dela fiecare ostașu mai multă inteligență, mai multă energiă și mai multu curaj bărbătescu ca pe acele vremuri, cînd lupta se făcea peptu la peptu.

Este fără îndoielă grea năvala ce o dau dușmanii existenței noastre naționale asupra-ne și

grele sînt și timpurile în care trăim. Dăr decă recunoscem acesta, trebuie să recunoscem și aceea, că niciodată n'au fost de lipsă mai multu ca acum ca junimea noastră să-și contopescă tôte gândirea și sîmțirea ei cu gândirea și sîmțirea poporului și să se entusiasmeze de ideile de libertate și dreptate, pentru a căroră isbîndă trebuie să luptăm în unire cu toți, bătrîni și tineri.

Departa de noi de a face să se credă că junimea noastră de așî ar fi nepăsătoare față cu sorțea poporului. Decă am crede așa ceva am trebui să disperăm în viitorulu nostru.

N'ajunge însă ca junimea noastră să jă e numai rolulu unui spectator, care așteptă cu multă interesare terminarea dramei, ci trebuie să sîmțăm, că și ca este actoru de frunte în această dramă și că înainte de tôte chiămarea ei este a îmbărbăta poporul, a susține legăturile frățești între el și a-lu însufleți la lupta legală de apărare.

Nu dicem că junimea noastră nu le sîmte tôte aceste, dăr suntem cu părere de rău constrîși a mărturisi, că nu o vedem printre popor și în fruntea lui, cînd este vorba de a-i da îndemnul și sfaturile spre binele lui.

Decă înținerimea română ar lucra astfel în armonia și cu însuflețire, atunci nu s'ar mai pute întâmpla ca poporul nostru țeran, cînd se tracteză să ia și elu câte o hotărîre, să facă și elu unu pasu decizitoru pentru sorțea lui viitoare, să rămână, cum, durere, prea de multe ori se întâmplă, numai pe mîna unor omeni egoiști, interesați și venali.

Reamintindu junimei noastre nobila chiămare ce-o are ea în aceste critice timpuri față cu poporul, vom să aducem astăzi în presera aniversării adunării naționale din Blășiu din 3 (15) Maiu 1848, unu omagiu de recunoștință acelei nobile pleiade de tineri români din tôte părțile țerei, cari au condus poporul la această memorabilă adunare.

Fără zelulu și însuflețirea acestor tineri în veci neuitați n'ar fi fost cu puțință să se sîmțescă unulu din cele mai mari acte în viața poporului nostru, adunarea de pe Câmpulu Libertății, care, a proclamat drepturile omului și libertatea națională a poporului român!

Voci din presă asupra conferenței noastre.

Organulu oficios „Nemzet” din Pesta, dela 10 Maiu, ocupîndu-se de conferința noastră din Sibiu, scrie următorulu articolu de fond:

Hotărîrea ce au adus'o Români la Sibiu decretază passivitate pentru alegătorii români din Transilvania, er pentru cei din părțile de dincoace de Mantele-Craielui lasă să decidă comitetulu executiv asupra participării sau abținentei dela alegere.

De hotărîrea a esta din urmă însă este legată convicțiunea, ca să fi unu candidat corîndătoru intereselor românesci. Și acesta hotărîre o predă vorbirea de introducere a președintelui Barîtu cu o motivare, care tocmai așa de puțin corîndă adevărulu, pe căru de periculoșe sînt învățăturile, pe cari le enunță. Pentru că motivarea, că Români pentru aceea trebuie să se abțină dela alegere, în părțile ardelen, pentru că se întâmplă corupțiuni, nu numai că e o esagerare cumplită de mare, ci combate totodată consecența motivată pe aceste corupțiuni din două puncte de vedere: de o parte pentru că, decă se întâmplă corupțiune, nu trebuie oprit alegătorulu dela alegere, ci dela corupțiuni, pentru că la casu contrară această împrejurare face ca omulu să fi suspionat ca imoral; de altă parte, decă pentru părțile ardelen corupțiunea formează causă, ca alegătorii români să nu se folosescă de drepturile loră, atunci acesta formează causă și pentru părțile din Ungaria, delă față cu unu candidat corîndătoru intereselor ungueresci se temă de corupțiune, se pot teme și față cu unu candidat corîndătoru intereselor românesci.

Acăsta încă adevăresce, cu câtă măestria făurescu ul trăisii români argumentele, numai pentru ca să-și motiveze hotărîrile loră nemotivate și anticonstituționale.

Întru aceea însă observăm, că la acestu raționamentu alu Româniloră ultraiști și la espectorările loră contra administrațiunei contribuie în măsură nu neînsemnată denunțările opozițiunei ungueresci, mai cu sîmă ale opozițiunei moderate, pentru că Români se folosesc de acestea pentru întărirea aserțiunilor loră și se folosesc de ele ca de unu isvor, cînd anunță rezistența passivă dușmanu statului maghiar și li-ar plăcea, să presente situațiunea statului ungar ca atît de rea, încât să se apară, că fiii națiunei loră și sentimentulu de moralitate alu acestora se inspăimîntă de a lua parte la viața politică a statului.

Că acesta este o esagerare culezătoare o adevăresce și împrejurarea, că în viața și la alegerile din comitat, pe lângă tôte „corupțiunea” acestor stări, ultraiștii i-au parte, pentru că în cutare comitat pot prin acesta să rivalizeze cu mai multu succes. Însă pentru aceea trebuie să însemnăm acestu raționamentu ca o admoniare pentru acei opoziționali, cari de multe ori nu cugetă, ce felu de arme pun în mîna dușmanilor noștri prin escentricitățile loră.

Însă Români atingă în hotărîrea din Sibiu și adevăratele motive. Se provocă adevărat la hotărîrile loră de mai înainte și pe basa acelora, că vreu să apere libertatea și independența națiunei românesci, au de gând să asîrnă unu memorandum mai nou la Rege, că în ce mod și pe ce cale o vreu acesta, că vreu să înăneze domnitorulu memorandumu cu incunjurarea guvernului responsabil, acesta nu o scim, dăr pe suveranulu constituționalu prin aceea nu-lu vor duce în rătăcire, nu numai pentru că în privința formală procedu în modu anticonstituțional, ci și pentru că ceru lucrul anticonstituțional. Loră le trebuie Ardél separat, ei ceru nouă lege electorală, nouă împărțire teritorială, nouă limbă oficială și administrațiune națională, și cu ajutorulu acestora aru voi să pregătască drumulu Daco-României.

Cu tendințele acestea chiar și în România nu mai consimțu acum decât elementele, cari în unu mod nu tocmai leal luptă și în contra guvernului și contra Regelui român, și astfel de sigur Daco-Români noștri totu atît de nemulțami aru fi în România, ca și la noi. Decă o partidă unguerescă seu o legislativă ar porni după aceste elemente, ele n'ar mai recunosc Ungaria de patriă a loră, și decă Români din lăuntrulu acestei țeri ar merge după ei, s'ar pomeni deodată că sînt puși pe tărîmulu ilegalității, pe care și conducătorii dela Sibiu numai cu greu, cu măestrite raționamente, îl pot ascunde pôte ei, unulu înaintea altuia, dăr înaintea altora de sigur că nu.

Români patrioți însă din și în și judecă mai ne-preocupați situațiunea și în hotărîrile loră, chiar și în afaceri politice, se lasă a fi mai puțin influențați de aceea, cari aduc hotărîrile la Sibiu. Cu atît mai puțin pretind și cu atît mai puțin speră ceva rezultat dela scopurile ce le urmărescu aceia prin compunerea de memorande.

Nu ne pronunțăm asupra cestiunei, decă Români se folosesc ori nu de dreptulu loră de alegere. Acăsta e treba loră. Ceru ori care Români, ce au dobîndit ei prin passivitatea de până acum și din această se tragă învățăturile de lipsă. Însă ca să demonstreze prin memorande contra guvernului și constituțiunei ungueresci, acesta ar fi o culezanță orbă, decă nu ar fi devenit deja de multu unu lucru de rîsu. Altmintrelea nici într'o cestiune, nici într'alta Români nu pot să conteze la sprijinulu partidei guvernamentale. Ba încă credem și presupunem, că nici una din partidele opoziționale ungueresci nu va da mînă cu ei. Adevăratu este, ce-i drept, că în Timișora totu aceleași elemente, cari au adus la Sibiu hotărîrile de mai sus, au pus în prospectu eventuala sprijinire a partidei lui Apponyi în Ungaria de mîdă și; însă totuși credem încă, că mai virtosu după cele petrecute la Sibiu, credincioșii lui Apponyi nici aici nu vor primi acestu daru alu Danaidei. Noi cel puțin înaintea nu vrem să i suspionăm nici pe ei.

Cronica politică.

Contele *Andrassy* a avut o conferință mai lungă cu d. *Tisza*, președintele consiliului ungar. El a declarat mai multor juriști, că în urma călătoriei sale la Viena a renunțat la intențiunea ce avea de a interveni personal în polemica relativă la ocuparea *Bosniei și Herțegovinei*. „Gazeta de Moscva” vorbind de ocupațiunea *Bosniei și Herțegovinei* acuză cu violență pe principel de *Bismarck* de duplicitate și de ingretitudine către Rusia. Folia rusă publică o serie de documente diplomatice relativă la această chestiune.

„*Pester Lloyd*” anunță, că până în acest moment guvernul n'a primit din partea republicii franceze invitațiunea de a participa la expozițiunea din 1889. În orice caz, adaugă foia ungară, monarhia nu va da urmare unei asemenea invitații. Nu cumva de temă, că se strică preținua cu Germania, care de altminterlea destul de șubredă e?

Țiarul rus „*Swiet*” celebră pe Regina *Natalia* a Serbiei ca pe protectoarea intereselor naționale ale bisericii ortodoxe și dăce că ea a deschis calea relațiilor amicale între Rusia și Serbia. Cu ocaziunea călătoriei ce vor face în Sudul Rusiei, Țarul și Țarina se vor abate pe la *Caucasia*, ca să viziteze pe Regina Serbiei.

În 29 Aprilie s'a celebrat la Moscva jubileul poetului popular *Slawjanski*. Printre telegramele de felicitare, aceea a generalului *Boulinger* a produs un mare entuziasm. D. *Pasteur* a trimis de asemenea o telegramă astfel concepută: „Trăiește Rusia și Franța unite.”

Superiorul (Katholikos) din *Etșmiadzin* a adresat în zilele trecute, precum știu cetitorii noștri, un circular către episcopii și preoții armeni, ca să împedecă introducerea limbii ruse în învățământul religios în școlile armenie. Totodată adresase guvernatorul rus din *Caucas* o scrisoare, în care dăcea că dispoziția guvernului rus e regretabilă, sguindu grav religioana Armenilor. Superiorul a declarat că nu permite să se execute acea dispoziție. Mai pretinse superiorul că numai cu consimțământul său se se numescă preoții, cari au să predea religia, și să se introducă cărțile de religia în școlă. Circularul a avut efect; cel puțin se constată, precum se telegrafiară din *Constantinopol*, că de atunci funcționarii ruși se servesc în comunicațiunea cu populațiunea armenă de forme nespuse de blande.

Folia engleză „*Times*” imprăștiase în lume șcirea, că guvernele din *București* și *Belgrad* ar fi pregătite o notă colectivă către Rusia în contra ambasadiorilor ruși *Hitrovo* din *București* și *Persiani* din *Belgrad*, din cauza relațiilor ce le-ar avea aceștia cu opozițiunea antidinastică din ambele regate, și că acea notă, scrisă în termenii aspri, numai prin mijlocirea binevoitoare a Austro-Ungariei ar fi fost împedecată de a se trimite guvernului din *Petersburg*. Această șcirea a foiei engleze e desmășită acum din *Belgrad* cât și din *București*, cercurile diplomatice o desemneză ca o curată născocire.

SCIRILE DILEI.

Maiestatea Sa Impărătesa-Regina a dăruit pentru incendiații din *Curtiel* 200 fl., pentru cei din *Careii* mar și *Eperyes* câte 300 fl.

—x—

Am fost făcuți atenți, că n'am publicat o dare de sémă despre intrunirea dela 1 Mai n. a alegătorilor români din cele patru cercuri electorale ale Brașovului

și comitatului Brașov, dăr mai cu sémă că n'am publicat lista noului comitet electoral. Deoarece acest comitet este în ajun d'a se intruni și a se constitui spre a-și începe lucrarea, dăm aci lista membrilor lui: *Cercul I.* *Simeon Dumian*, *George B. Popp*, *Ota* *vian Soreseu*, *Dr. George Bainulescu*, *Ion C. Pontu*, *Dr. Aurel Mureșianu*, *George Perșenaru* și *Ion Maximilian jun.* *Cercul II.* *Diamandi Manole*, *Ludovic Roman*, *Ion Lengheru*, *Andrei Bérsean*, *Vasile Voina*, *Stefan Bobancu*, *Ion Stinghe jun.*, *Sterie Stinghe*, *Todor Zernoveanu*, și *G. Navrea.* *Cercul III.* *Radu Popea*, *Alexe Verzea*, *George Ludu*, *Eremia Verzea*, *George Urdea*, *Anastase Bârseanu*, *Matei Grama* și *Voicu Roșculețu.* *Cercul IV.* *Iosif Comanescu*, *George Proca*, *Iosif Micu*, *Ion Leucescu*, *Alexandru Maierușan* și *Ion Marin.*

—x—

Arhiducele *Albrecht* a sosit în *Deva*. În scopul pregătirilor pentru manevrele ce se vor face în acele părți, s'a făcut la 12 Mai n. o recunoșcere a văii *Mureșului* spre *Dobra* până la pasul *Brănicica*, unde probabil va fi prima lovire cu corpul din *Timișoara*, apoi spre *Vișel*, ocolind *Deva* într'un areș. Se vor mai face recunoșceri spre *Huniadóra*, în valea *Cernei* și *Streiei*, spre *Simeria* și *Orăștia*.

—x—

Cetim în țiarul guvernamental „*Telegraful*” din *București*: „Țiarele opozițiunii făceau mare șgomot cu născocirea privitoare la încheierea unei convențiuni cu Austro-Ungaria. Se șcira de aceste țiare tot felul de șvonuri cu privire la această chestiune. Pentru a isprăvi odată pentru totdeauna cu aceste calomnii, suntem în putință de a anunța, că nici o convenție provisorie nu se va încheia cu Austro-Ungaria până la toamnă.”

—x—

Biuroul orașenesc din *Brașov* și din *Clușiu* pentru vânzarea biletelor pe calea ferată intenționată a arangia, cu ocaziunea *Rusalilor*, un tren de plăcere la *Brașov* în legătură cu toate stațiunile căii ferate ardelenice. A doua zi de *Rusalii* circulă un tren de plăcere separat dela *Brașov* la *Sinaia* și retur. Programul complet îl vom comunica cetitorilor noștri.

—x—

În *Făgăraș* va apăre în curând un țiar săptămânal sub titlul „*Oltvo'gyi hēti lap*” din care politică e esclusă. Se vor publica lucrări în limba maghiară, germană, română, după cum se vor trimite. Intreprindătorul e tipograf *Thierfeld*. Se mai vorbesce și despre o altă întreprindere pe acții de câte 100 fl. sau părți de acții de câte 10 fl.

—x—

Grindina multă a cădută pe la *Orșova* și pe la *Cohalm*, făcend mare ștricăciun în séménături și vii. În *Paloșu*, pe lângă aceasta, a fost și un incendiu pricinuit de trăsnet.

—x—

Preoții și învățătorii gr. cat. din tractul protopopesc al *Secului* își vor ține adunarea tractuală la 22 Mai st. n. la 8 ore în școla confesională din parohia *Julatelecu*. Programa va fi: a) Publicarea observărilor făcute de *Prea V.* Consistoriu la protocolul adunării anului trecut; discutarea asupra aflării unui isvor de venite mai corespunzătoare, pentru întreținerea șpeseșlor bisericești și școlare, b) Dare de sémă asupra stărei bibliotecii tractuale, și încasarea restanțelor de taxe în suma de 1 fl., conform concluziunii prot. adun. din *Bonțu* punctul III. și alte propuneri. Dela 1 oră

după amedei se va ține conferința învățătorilor tractuali. Este de dorit ca acesta adunare să fiă cât mai mult cercetată de toți binevoitorii progresului național.

—x—

Statutele reuniunii române gr. or. de cântări din *Varadia* au fost aprobate de minister.

—x—

Din *Sântejude*, în apropierea *Gherlei*, ni se șcira: Timpul pe la noi e foarte pârținor. Omenii și-au arat și séménatură din destul, a urmat plăia destulă și căldură. Acest an încă de cu începutul primăverii ne promite o recoltă indetultitoare. Ar fi bine ca poporul să-și asigureze séménaturile în contra grindinei (gheței) ca să nu sufere pagube, cum au pățit *Sântejudenii* și satele din jur în anul trecut!

—x—

În *Buda Eörs* s'au revoltat țerani contra fabricantului *Pollak*, pentru că a adus lucrători streini, și anume jidovi, pe când populațiunea e antesemită. De treizeci de ani nu mai locuesce în comună nici un jidov. Înainte cu câțiva ani se aședă un jidov negustor în *Buda Eörs*, der nefind sigur de viță trebu să părășescă comuna. Caracteristic pentru antisemitismul „*Șvabilor*” din *Buda Eörs* este faptul, că scrisori adresate lui *Pollak* se inapoiau de obicei trimițătorilor cu observarea: „La noi nu locuesce nici un jidov *Pollak*”. Familia lui *Pollak* a părășit comuna. Pentru menținerea ordinii s'a trimis un despărțământ de gendarmi.

—x—

Folia ungară „*Politikai Szemle*” din *Alba-Iulia* a încetat cu ziua de 7 Mai n. să mai apară.

—x—

Ministrul de interne a detras debitul postal pentru țerile coronei ungare foiei volante „*lozan esz*”. (Minea sănătoșă), care apare în America, sub cuvânt că lovesce în „idea de stat maghiar.”

—x—

Sub titlul „*germanizare în Debretin*”, foia „*Debrecen*” aduce următoarea notiță: „De necredut, der adevărat! Cine nu crede, să-și arunce ochii pe ultima însemnare a preșurilor institutului de înmormentare *Fodor* și *Gebauer* și acolo pte ceti în gentila limbă germană, ce fel de cosciuguri se capătă în *Dobrițin*”. Când vedemă acesta, trabue să credemă, că *Dobriținul* nu e departe de *Csaszlav*. — Bieții „patrioți”, ce zile amare au ajuns să trăiască!

—x—

Din *Orșova* i se șcira „*Luminătorului*”: *Duminecă*, în 8 Mai st. n. a. e. pe la orele 5 șera a picat grindină în mărimea alunei cu așa vehemență, încât viile, pomii și legumele sunt nimicite cu desăvârșire. Pe cât era înainte șosirei acestui element omenii de vesel, pe atât sunt acum de triști. Ferestrele ce erau în fața grindinei au fost sparte, tot asemenea și coperișele caselor. Această grindină a nimicit și séménaturile, ce se aflau pe hoarele învecinate, causand prin aceasta daune enorme, deoarece sunt pre puțin locuri arătore prin părțile aceste și astfel și aceste puțin séménaturi le-a nimicite. — Este neapărat de lipsă ca frunțașii poporului să îndemne cu energiă pe țerani să se asigureze în contra grindinei.

—x—

În *Clușiu* se preumbla la 10 Mai n. un bivol pe piața principală, mirosi merele unei preucepe și i le rșturnă, privi cu o liniște maiestatică în ferestri și o luă apoi la trapă pe trotoar mai departe. Femeile stri-

FOILETONU.

Urmă galbină și Piperușu vitézul.

(Poveste.)

Dăce că a fost odată un împărat mare și puternic, numit împăratul verde. El avea împărăția sa lungă și lată, încât îi trebuia câțiva ani ca s'o pōtă ocoli; chiar lângă palat, adecă nu chiar departe de curțile lui, avea o grădină fermecată, der fermecată, nu glumă, atât de fermecată, de ea făcea minuni cu omenii cari treceau pe lângă ea, că: de cumva cel ce trecea pe lângă ea era tēnēr, se facea bētrān, de era bētrān, se facea tēnēr, de era fată sēu nevastă devenia împovărată.

Și împăratul verde avea o drăguță de fată, coala ca fetele de împărat, mândră cât gândea că la șore te poț uita o leacă, der la ea ha! Și împăratul ca tată, îngândurat că toți tații, se temeă ca nu cumva fiica lui să mērgă pe la grădina cea fermecată, de aceea o ținea închisă într'o chilă din curțile lui, și de acolo nu o lăsa nici când afară, numai dōră când mergea și el cu ea, der atunci o lua într'altă parte, nu pre lângă grădina fermecată.

Intr'o sērbătōre mare s'a dus împăratul la biserică și a uitat chilia fetei deschisă. Fata vēdēndu-se

singură, și-a bătut capul, că ore de ce nu o lasă tată-sēu în cuprinsul grădinei aceleia; dec se ia fiu-muzel și merge de aci până coala, până ajunge la grădină. Se uită în drepta, se uită în stānga, der nu vede ceva deosebit, și se întōrce ēră în chilă, se nu șcira tată-sēu că dōră ea a fost pe afară. Der după ce ajunsse în chilă simți că ea este împovărată. Nēcazul și supērarea ei era mare.

Acum vēdēndu-se ea în așa stare, se gândi, că de așlēptă până ce vine tată-sēu cum o va vedea că este împovărată cum o omōră; mai bine se nu-l aștepte acasă. Și se puse fata și-și adună tot ce biată puț cu degraba, o lēcă de merinde, nesce hānuțe și vre-o doi bani ce avea de'ndămānă, le indesă lōte într'o pāreche de desagi, își ia desagi pe umeri și se cam mai duce. Și s'a tot dus până a ajuns într'o pădure, unde s'a pus sub un stejar mare, a făcut loc și s'a culcat să se odihnescă, că era obosită de cale.

Coala, când se facea ziua, a născut un drag de copilaș, cât se mai ai doi ochi se te uită la el. Ea se bucură lōrte de copilaș, făcu o colibă de vrescuri sub acel stejar și stătu acolo cu copilașul drăgostindu-l, ca mamele. Când colo cătră amedei nimeresc p'acolo doi omeni, unul bētrān-bētrān și altul mai tēnēr. După ce dau ei binețe, ca omenii cei de

omeni, intră pe fată, că botezat e copilașul? Er ea le rșpunde că nu-i botezat, că nu a avut pe nime să i-l boteze, er ea nu șcira. Dec se pun cei doi omeni și boteză copilul; ce-l mai bētrān i-a fost nānaș, er cel mai tēnēr a făcut slujba de preot. Și i-au pus nume „*Urmă galbină*”.

Nānașul a cinstit pe finul sēu cu o pușcă și cu un paloș, apoi și-au luat rēmas bun și s'au făcut nevēduți. Numai după aceea i-a plesnit mamei lui „*Urmă galbină*” în minte, că acei doi moșnegi n'au putut fi decăt *Dumneșu* cu *Santul Petru*, cari chiar atunci āmbiau prin lume, printre omenii ceși pēcātoși, der *Urmă galbină* așa tare a prins a cresce după botez, încât șera își luă armele și merse la vēnat, și peste o clipă veni cu o căpriōră la bordeiu. Mumă-sa se bucură lōrte vēdēndu căpriōra, că li se gātase măncarea, der mai tare se bucură vēdēndu ce fecior voinic are.

În tōte zile mergea *Urmă galbină* la vēnat, și totdeauna aducea câte ceva la mumă sa, mai un mistreț, mai un cerb, mai o căpriōră, ori baremi un iepure, der gol nu venia nicodată.

Odată vine *Urmă galbină* supērat dela vēnat, er mumă-sa îl întrebă: — De ce ești supērat, dragul mamei, dōră țu s'a întēplat ceva? — Nu mi s'a in-

gau și fugeau dinaintea încornoratului colos, avându în fruntea lor doi poliști, cari și ei fugeau viteji și curăgioși.

—x—

In ținutul *Orăștiei* s'au ivit roiri mari de musce columbace, așa că omenii au trebuit să se întorcă dela câmp cu vitele și să le închidă în grajduri.

—x—

După studiile făcute, cei 514 institutori, cari funcționau în anul 1885 la școlile primare în *România*, se grupează în modul următor: 9 cu curs primar, 30 cu câte-va clase gimnaziale, 17 cu câte-va clase seminariale, 7 cu câte-va clase normale, 100 seminariști cu 4 clase, 68 seminariști cu 7 clase, 28 absolvenți normaliști, 100 absolvenți de gimnaziu, 108 cu curs liceal, 32 bacalaureați, (cu test. de matur.) 13 cu studii universitare, 1 cu titlu academic, 1 cu școală comercială. Dintre aceștia, 70 au lucrat câți didactice.

—x—

Teatru unghureșc. Luni seara se va juca „*Az arany gyűrű és a kicsapott cantor*“, piesă comică cu cântări în 3 acte, compusă de dl. Petru Deac, actorul comic și regisorul trupei. Reprezentațiunea se va da chiar în beneficiul autorului.

Monopolul „Kulturregylet“-ului.

Sub acest titlu, „*Kronstädter Zeitung*“ dela 4 Maiu st. n. publică următorul articol de fond.

Așadar totu e adevărat! Tote ofertele trimise din Ardeal pentru furnisările echipamentului honvedilor și a' glotelor s'au cedat oficial din partea ministerului „Kulturregylet“-ului spre distribuire. E atât de monstruosă această, în-ătu noi n'amăm voit a crede cu totă scirea ce „*Sieb.-Deutsches-Tagbl.*“ o-a primit dela biroul telegrafic de corespondență maghiară. Acum nu ne mai putem îndoi.

In 17 Aprilie n. deputatul nostru dietal, dl. Adolf Zay, a putut să dea încă în discursul său ținut în „*Schützenhaus*“ asupra furnisărilor pentru armată: „Mai de mult exista monopolul puternicilor hieranți. Acum există iei colea opiniunea, că monopolul s'a creat acum prin mijlocirea „Kulturregylet“-ului ardelenesc. Să fiă ore această adevărat? Eu țin de o mare minciună totu ceea ce s'a răspândit în privința asta. Am întrebat la guvern în această privință. Ministrul de honved și cel de comerț m'au asigurat cu morală indignație, că nu este adevărat. Ei au arătat aceeași inimă caldă și aceeași conștiință pentru toți locuitorii țării fără deosebire, și au declarat, că pretulindenea, unde industriașii sunt capabili a'și reprezenta ei înșiși interesele, voesc să se pună în comunicație directă cu d'nsii.“

Indignația morală a ambilor miniștri pare a nu fi fost prea mare, or' apoi ei peste totu numai au simulat această indignația morală. In totu cazul promisiunea ce au dat'o au uitat'o într'unu timp necreștut de scurt, or' au rupt'o cu știință.

Pe la mijlocul lui Martie au prezentat culerarii și cismarii de aici la biroul de mijlocire de aici oferte pentru furnisarea de diferite mărfuri de piele și de 2000 papuci, pe care biroul de mijlocire l'a înaintat imediat ministerului de honved. Nu a sosit însă nici o soluțiune.

După o recercare de două ori, sosi în sfârșit o soluțiune dela ministerul de honved, ddo 23 Aprilie n.

a. c. Nr. 12.916, prin care i se face cunoscut biroul de mijlocire, că „Kulturregylet“-ul ardelenesc a primit asupra și distribuira furnisărilor pentru armată și că de aceea tote ofertele și acele ale Brașovenilor s'au trimis „Kulturregylet“-ului pentru împărțirea lucrărilor.

Așa d'er „Kulturregylet“-ul maghiară ardelenesc să distribue în Ardeal furnisările pentru armată și să împărțese ofertenilor lucrările. Ce are de a face cu furnisări pentru armată unu așa d'icend „Kulturregylet“? Problema unei reuniuni de cultură ar trebui să fiă promovarea culturii spirituale, er nu furnisarea de papuci și cisme. Adevărata problemă a „Kulturregylet“-ului din Clușiu, cu totă mascarea, este în prima linie, cum se știe, maghiarizarea.

Că guvernul lasă unei astfel de reuniuni mijlocirea de furnisări pentru armată, e o lovitură în față dată tuturor cetățenilor nemaghiari, este o simplă măsură de maghiarizare, er față cu așterile ce stau înaintea uși e unu mijloc de coterșire nedemn pentru guvern.

Pentru-ce există atunci camerele comerciale și industriale susținute din contribuțiunile tuturor cetățenilor? Pentru-ce există în Brașov biroul pentru mijlocirea mărfurilor? Pentru-ce numărusele reuniuni industriale? Cum vine guvernul la aceea, ca să încungiure tote aceste instituțiuni, a căror problemă consistă tocmai în îngrijirea industriei, și să lase industria la arbitriul unei reuniuni de maghiarizare?

Nu ne îndoiim, că „Kulturregylet“-ul din Clușiu va distribui furnisări și industriașilor sași. Ar fi o trădare de sine, decât nu o-ar face. D'er nici nu pot să fiă trecuți cu vederea, decât numai așa, cei mai muncitori meșteșugari din Ardeal, Sașii D'er „Kulturregylet“-ul maghiarizator din Clușiu, respective agenții lui, își vor da totă silința a-i ameți pe meșteșugarii sași și a le spune verși și uscate, că pentru furnisări, ei îi sunt datori guvernului mulțumită, er cea mai bună ocaziune de a'și dovedi această mălțămită oferă așterile viitoare pentru dietă.

Astfel de încercări ar fi negreșit, cum d'ice Zay, o „ignomiă“, ce nu s'ar șterge. Ar fi o ignomiă pentru „Kulturregylet“-ul ardelenesc, „decă elu ar voi să exploateze calamitatea economică în scopul de a v'na după suflete în interesu național și politic“. Aceștia ar însemna negreșit, „că muncitorii onști și credincioși să fiă înșelați în convingerea lor politică, în onestitatea lor națională, în conștiința lor“.

Domnii însă au făcutu socotela fără cărciumar. Noi avem prea multă încredere în sănătosul spirit al industriașilor noștri, decât să ne putem teme, că astfel de momente ar pute ave oștercare efect asupra lor. Ei prea bine știu, că participarea lor la furnisări nu at'rnă nici dela convingerea lor politică, nici dela votul lor, că ei totu așa de bine ca și industriașii maghiari, au ca omen ce-și plătesc punctual contribuțiunea, dreptul a pretinde să fiă împărțit, și că nu pot să at'rne de grația „Kulturregyletului“.

Întreaga afacere caracterizează din nou moralul politic al guvernului nostru, care în loc de a lucra pentru ridicarea moralului poporului, v'ra în elu demoralizația.

ȘIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PESTA, 14 Maiu. — Noua dietă pe periodul de cinci ani se d'ice că va fi convocată pe ziua de 26 Septevre n.

MEHADIA, 14 Maiu. — Regina a plecatu aseră la Sinaia.

PESTA, 14 Maiu. — Er' au vizitat bazarul ardelen 1500 de persoane. Din taxele de intrare s'a obținut peste și unu venit de 300 fl. S'au v'ndut mărfuri de 4000 fl., s'au făcutu comande până la suma de 6000 fl.

DOBRIȚINŪ, 14 Maiu. — Deputatul dietal Andreas György, care s'a esprimat în adunarea districtuală bisericăscă, că tinerimea academică nu stă nicdecum pe unu înaltu nivel de dezvoltare spirituală, i-au făcutu studenții „*Katzenmusik*“. Politica a împărșiatu pe demonstrații. György a plecatu s'era în capitală.

DIVERSE.

Omul-Proteu. — D-lui de Quatrefages, naturalist, i s'a supus deunăși unu adevărat fenomen. Doctorul Trénes i-a adus unu Provençal, cu numele Simion Aiguier, în v'rstă de 30 de ani, poreclit *Omul-Proteu*. Individul acesta se transformă într'unu chip neexplicabil. Aci își înțepenește corpul ca o statuă și burta i r'esonă, decât o atingi, ca o p'etră; aci aruncă de jos în sus și de sus în jos masa intestinală sub forma unei ghiulele mari câtu unu cantalup, o asv'le nainte, ceea ce face ca elu să pară peste măsură burtos, seu o asv'le în colivia toracică, ceea ce formeză o eșitură cavernosă pe abdomenul deprimat și face pe individ să semene cu unu scheletu Aiguier imită pe omul supus supliciu roșii, pe omul care se sp'ndură, și și dă unu aspectu cadaveric înfiorător. Ceea ce e mai de mirat, e oprirea circulației s'ngelui seu în partea stingă, seu în partea dr'ptă, printr'o contracțiune musculară. D. de Quatrefages, pentru ca să esplice fenomenele acestea, d'ice că Aiguier e înșestrat cu unu sistem muscularu anormal și hipertrofic, care s'au dezvoltat prin exerciții.

**

Ceasornic polițienesc. — În Londra s'a făcutu încercări cu unu ceasornic construitu astfel, că are într'insu un micu aparat fotografic, ce se deschide printr'unu resort. Indată ce se deschide, ese afară camera fotografică în miniatură, apoi se închide érași și fotografia e gata. Poliția secretă din Londra a primitu cu bucuria acestu aparat. Unu detectiv (agentu descoperitoru), care vrea să se asigure de portretul unui bănuț, n'are decât să și scotă ceasornicul ca și cum ar voi să v'edă câte ore sunt, și indată și procură fotografia necunoscutului. Ca încercare s'au făcutu portretele mai multor persoane, care se amestecaseră în mulțime cu ocaziunea recentelor meetinguri socialiste. O parte dintre funcționarii polițienesci din Berlin este deja prov'edut cu aparate de buzunar, spre a pute fotografia merg'ndu pe ori-cine, fără să se bage de seamă.

Cununia. — D-lu Ioan Munteanu, comerciant în Bucuresci, își va serba mâne în 3 Maiu cununia sa cu d-șora Elena Furnică din Ploesci, în acestu din urmă oraș. — Felicitările n'ostre tinerei părechii.

La numărul acesta se adauge unu suplementu cu Apelul comitetului centralu electoralu din Sibiu.

Editoru: Iacob Mureșianu.

Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

t'emplat' nimicu, mamă, deră m'a ajunsu de dorul' insurat.

Mamă-sa se minună forte de vorbele lui, că elu era numai de patru zile deci d'ise: — Nu d'ic, dragul mamei, să nu te insori, d'er nu știu ce fată ar fi potrivită pentru unu voinic ca tine; tu fă cum te-a trage firea.

Intr'o s'eră l'a ajunsu pe Urmă galbină și mai tare dorul' insuratului, deci nesciind ce să facă, înc'ătrău să plece, s'a suitu în v'rfu unui copaciu și de acolo și-a aruncat căciula cea de fiere s'elbatică într'o parte și a d'is: — Inc'ătrău s'a dusu căciula mea, într'acolo m'oi duce să-mi cautu mirésă.

Dimin'ța s'a sculat, și-a luat armele și s'a dus în partea înc'ătrău își aruncase căciula, și s'a dus până a eșit afară din pădure, d'er nu s'a înt'lnit cu nime; când era acuma eșit la largu, aude lătrat de câni, înc'ătrău r'esonau pădurile. Și merge în partea aceea, adecă acolo dă de v'ntorii împ'ratului verde. Prinde vorbă cu ei, le spune cine-i elu, ei îi spunu cine sunt ei, și totu povestescu împreună până ajunge la ei împ'ratul verde, care încă era la v'rat. Cum îl vede împ'ratul indată g'ndesce, că trebuie să fiă unu vitezu mare; deci îl imbie să r'emană până de s'eră cu ei la v'nat. Deră Urmă galbină r'espunse: — Bucurosă așu r'emané, d'er uite. eu am plecatu să mă insor. — Așa? d'ise împ'ratul,

atunci fi pe pace, r'emai cu noi, că'ndeseră vei veni la curțile mele că și eu am fete de maritat.

Și a r'emasu Urmă galbină la v'nat totă ziua, și totu ce le eșiră în cale, numai elu v'na, că nici împ'ratul și nici v'ntorii lui nu nimereau, or' câtu își încordau arcurile și puscile.

S'era l'a înt'ebat împ'ratul, că de unde este? Er elu a r'espuns, că de aci din pădure. L'a mai înt'ebat împ'ratul, că alu cui e? D'er elu nu a voit să-i spună. Au mai povestit ei ce au povestit și apoi a d'is împ'ratul: — Acum ia-ți și tu ceva din v'nat și pe mâne să vii la mine la amiași. — Din v'natu nu m'oi lua nimicu, că mai aflu eu ceva până acasă, d'er pe mâne la amiași încă nu mă aștepta, că nu viu. — Nu? — Nu!

Acum și-a g'ndit împ'ratul: decât n'asă știu că numai de câteva zile e dusă fata mea dela curte, așu g'ndi că-i chiar alu ei, că prea s'emenă la vorbă și la n'evău, e d'ăcosu ca ea. Deci nu i-a mai d'is nimicu, ci s'au despărșit. Împ'ratul cu v'ntorii lui s'au dus la curțile lui, er Urmă galbină la bordeiul din pădure, unde-lu aștepta mamă-sa.

A doua și er își luă Urmă galbină armele și merse la v'nat, d'er în altă parte, nu în aceea unde se înt'lnise cu împ'ratul. Umbl'ndu elu așa prin pădure, a datu de nisce curți mari, er înaintea curților era unu t'eu de lapte dulce. Și s'a uitat Urmă galbină bine la

curți, să v'edă pe unde p'ote omul' intra în ele și — de ar fi vre-o primejdiă — pe unde ar puté o tuli la sănătosa; apoi păși hotărit și ap'eatu până la p'orta cea mare care era de teru, și b'at cu paloșul în ea de trei ori. Atunci unu glas din curți a înt'ebat: Cine bate în p'ortă? D'er elu n'a r'espunsu nimicu. După aceea a mai b'atut cu paloșul în p'ortă de trei ori, și er l'au înt'ebat cei din curți, că cine bate? D'er elu éra n'a r'espunsu nimicu. După ce tăcură cei din curți, a b'atut, Urmă galbină a treia óră cu paloșul de trei ori în p'ortă și atunci numai v'edă că se deschid p'ortile și unu smeu își scose capul să vadă cine bate? D'er Urmă galbină îi retezi capul cu paloșul și îl aruncă în t'eu celu de lapte dulce, și éra b'at în p'ortă de trei ori cu paloșul. Aușind smei cei din curți b'ataia în p'ortă, se minunară, că ce p'ote să fiă, că streinul totu bate în p'ortă, și ortacul lor, care s'a dus și i deschidă, nu mai vine. Atunci le plesni prin minte, că ce p'ote fi p'icina; deci strigară că de nime nu se temu, numai de Urmă galbină, deră nu-i p'ortă d'ora corbii ochii și ciórele piciórele pe aci! Deci n'ăvaliră toți asupra p'ortii, numai mamonul celu b'etr'ndu r'emasu în curți, d'er care cum scoate capul pe p'ortă, Urmă galbină indată îl reteza și îl arunca în t'eu, până ce i-a omorit pe toți.

(Va urma).

Cursul la bursa de Viena
din 13 Mai st. n. 1887.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including items like 'Renta de aur 5%', 'Renta de harti 5%', and 'Bonuri croato-slavone'.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 29 Aprilie st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including 'Renta romana (5%)', 'Renta rom. amort. (5%)', and 'Banca nationala a Romaniei'.

Cursul pieței Braşov

1 Mai st. n. 1887.

Table with exchange rates for Braşov, including 'Bancnote romane', 'Argint roman', and 'Napoleon-d'or'.

„Noutăți pentru sezonul de vară!”

Toilete pentru mirese, promenadă și casa se confecționează la

Kovácsnai & Keresztesi

Grand Magazin de mode și confecțiuni pentru dame
Braşov (Piața mare.)

Unde a sosit de curând în mare alegere cele mai noue materii de lână pentru rochii, fabricate indigene și străine, Crep și C. chemiră Mătasăria de Lyonu: Merveillieu, faie și catifele negre precum și în toate culorile. Postavuri pentru confecțiuni de dame și bărbați. Săpun de spălatu. Toil, Zepher și Oxforduri.

Chifonuri de Benedict Schroll, Șirtingu, Juliet și Gradl. Pân-derii de humbac american în toate lățimile. Pălării de pae și garnisei potrivite, adică: flori, pene, dentele și un bogat asortiment de panglici în culorile cele mai fine și frumoase. Cel mai nou „Jersey-Talii-Trico și Corsete în mare alegere. Cele mai noue umbreluțe și umbrele, mănui de piele și de mătase. Asemenea totu felulu de dentele, perlele de Iutte și Tunis, cuverturi pentru paturi și mese, covore lungi și dinaintea canapelei cu prețuri eftine.

Mostre se trimite la cerere gratis și franco.

Postavuri de Brunn

Costumul de vară... lână veritabilă... Siegel-Imhof... Brunn Ferdinandgasse 61.

Avisu.

De orece numai până la Sf. Mihail a. c. mai portu negoțulu meu, vându tote mărfurile pe jumătate prețulu, multe și sub acestu prețu.

Pentru câtu mai numérosă clientelă se rogă cu totă stima

F. T. WAGNER.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Teiuș. Includes columns for train types, departure times, and arrival times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.